Ч. 30 Субота 8 (20) лютого 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і **Адміністрация**: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Соййм краєвий.

На вечірнім засіданю Сойму з дня 12 с. м. ухвалено без зміни внесенє пос. Малаховского в справі постанов деяких статутів міста Львова, а відтак приступлено до ґенеральної дебати над бужетом краєвим на 1897 р.

Комісия буджетова прелімінувала видатки на 10,546.202 зр. т. є. о 16.349 зр. менше як Виділ кр., доходи власні фонду кр. на 3,962.889 зр. На покрите недобору 6,583.313 зр. предкладала комісия наложити додатки до податків в тій самій висоті як торік т. є. 61 кр., а для Кракова і пов. хшанівского та краківского 47 кр. Рахуючи, що 1 кр. додатків до податків дасть 110.600 зр., остає до покритя всіх видатків і по пособленю каси краєвої квотою 75.806 зр. до одного міліона остає надвишка доходів 44.060 зр.

В ґенеральній дебаті забирали голос посли: Стадницкий, Бернадзіковский (котрий промавляв іменем людової партиї польскої), Окуневский (котрий критикував побіжне трактованє справ соймових, похваляв стан буджетовий і економічну господарку краєву, але запитав, чи дохід краєвий впливає з зарібку, чи вже з капіталу податників), Барвіньский і Андр. Потоцкий.

Пос. Вуйцік поставив внесенє, щоби войсковість платила більше за підводи. — Пос. Окуневский інтерпелював в справі розвязаня зборів в Сливці пов. калуского і в справі провіреня вибору посла з пов. жидачівского. Маршалок заявив, що три непровірені вибори суть в доходженю, але бодай один з них поставить на порядку дневнім сеї сесиї.

На вечірнім засіданю з дня 13 с. м. ухвалено без дискусиї запомоги для заведень добродійних в сумі 25.424 зр. При позициї „винагорода для членів краєвої Ради шкільної“ домагав ся пос. Бойко, щоби убогих учеників шкіл середних I. і VIII. кл. увільнено від ношеня мундурів. Пос. Пілят заявив на то, що Рада шкільна вже тепер не робить ніяких трудностий. — Пос. Заячківский домагав ся теплих шапок для учеників. — На внесенє послів Заячківского, Савчака і Окуневского підвисшено товариству „Просьвіта“ запомогу з 2000 на 3000 зр.

Дальше ухвалено на цїли водні 580.899 зр. і буджети шкіл: лісової у Львові, рільничої в Дублянах, Городенці, Ягольници, Бережници, Кобіринцях, школи горничої в Тарнові і управи лену в Городку. Довша дискусия завела ся відтак над справою фонду позичкового для Кулок рільничих. Пос. Окуневский спротивив ся підвисшеню дотациї. Остаточно ухвалено, що Виділ краєвий має застановити ся над справою підвисшеня для фонду позичкового.

На засіданю з дня 15 с. м. заявив ся сойм за потребою утворення нових судів ще: в Струсові (пов. Теребовля), в Козлові (пов. Підгайці), в Поморянах (пов. Золочів), у Велдїжи (пов. Долина), в Тартакові (пов. Сокаль), в Яричеві (пов. Львів), в Лавочнім (пов. Стрий), в Лімні (пов. Турка), в Ігровици (пов. Тернопіль).

Маршалок Є. Ексц. ґр. Ст. Бадені відчитав слідуючу телєґраму від Є. Вел. Цїсаря:

„Пильно. Цїсар і Король до Маршалка краєвого ґрафа Баденї'го у Львові. Приймаючи до відомости ухвалу Сойму галицкого, дотично замку резиденцийного Вавеля, в Кракові, висказую Соймови за виявлені тою маніфестациєю поновні чувства патріотичні і династичні мою Цїсарску подяку. Франц Йосиф.

(Грімкі і предовгі оплески в цїлій Палаті.)

Новинки.

Львів дня 19-го лютого 1897.

— **З станиславівскої епархії.** До греко-кат. колеґії сьв. Атанасия в Римі приняті окінчені ґімназияти Кир. Чиж і Стеф. Бартош. — До львівскої духовної семинариї приняті екстерністи з першого року теольоґії: Яр. Марчак, Ник. Руденьский, Ник. Бутковский, Ем. Лопушаньский, Евст. Хрущевский, Йос. Мизь. — До римо-кат. зїцея богословского в Перемишли приняті на другий рік теольоґії: Ів. Брикович, Мод. Лукашевич, Теодос. Крохмалюк і Меч. Скоморовский. — Префектом в львівскій духовній семинариї іменований о. Ем. Ваньо. — Дійстним деканом сучавским іменований о. Ів. Ших, парох Сучави. — Папа дав на вічні часи повний відпуст для церкви сьв. о. Николая в Іваню, заліщицкого деканата.

— **Непідняті виграні** за витягнені льоси станиславівскі виносять тепер суму 67.867 зр.

26)

Послїдний з Моґіканів.

(Повість Джемса Фенімора Купера).

(Дальше)

Раз чи два здавало ся надслухуючим, як би щось легенько затріщало в корчах, они через кілька хвиль таки аж дух заперли в собі, а відтак зачули, як би щось упало у воду і в тій же хвили роздав ся другий вистріл.

— То Ункас стрілив — сказав полїшук. — Я знаю вистріл его рушниці, як батько голос своєї дитини, бо я сам єї носив, доки не знайшла ся для мене ліпша.

— Але що то все має значити? — відозвав ся Гевард. — На нас очевидно підсїли зі всїх сторін, і присягли ся, видко, що нас витратять.

— Он та головня показує, що заносило ся на щось недоброго, а отсей Моґікан показує, що не удало ся.

Чінґачґук в тій же хвили, коли роздав ся був перший вистріл, щез був серед диму і посипавших ся искор, а тепер впинов спокійний зпоза корчів.

— Ну, що-ж, саґаморе, чи Мінґи таки направду ідуть в слїд за нами, чи то лиш якийсь один волоцюга, що шукає тут добичі і скальпу? — промовив до него полїшук.

Чінґачґук з великою рівнодушностию підняв один палець в гору і відповів коротко:

— Один.

Аж ось вернув і Ункас та сїв собі знову спокійно, як би нічого не стало ся, коло ватри побіч своїх приятелів.

Нетерпеливий Гевард, котрий якось не міг погодити ся з поважностию Індиян, спитав борзо:

— Ну, Ункасе, що-ж там стало ся з нашим укритим ворогом? Ми чули, як Ви стріляли, та й сподївали ся, що не надармо.

Молодий начальник підоймив полу своєї мисливскої полотнянки та показав з великим спокоєм на многозначучу чуприну, яку мав при собі на знак побіди.

Чінґачґук взяв скальп до руки і через хвильку приглядав ся єму уважно, а відтак зміною глубокої відрази кинув его і відозвав ся:

— Ов! Онеіда!

— Онеіда! — повторив Соколине Око. — Господи, коли ті Онеіди десь тут недалеко, то нас чорти зі всїх боків обскочать! Око білого, розуміє ся, не видить ніякої ріжниці межи сим куснем шкіри, а шкірою якогось иншого Індиянина, але Чінґачґук все-таки каже, що то з голови Мінґа, як би то скальп був листком з книжки, а кождий волосок на нїм буквою. Яким правом можемо ми християни чванити ся своїм знанєм, коли такий дикун знає мову, якої не знає і наймудрійший з нас?

— Той злодюга, мусить, десь заблукав ся і мав нас за Французів — відозвав ся на то Гевард — бо чей не був би наставав на житє приятеля!

— Він — був би уважав Моґікана в своїм малюнку за Гурона? Ніколи в сьвіті, хиба що Ви би так само взяли білі уніформи Французів за червоні анґлійскі кабати. Але хоч Онеіди служать мому володїтелеви, я би й сам не довго надумував ся, чи стрілити в того чортяку з моєї „убийниці“, скоро би він менї влїз в дорогу.

— То було би против наших договорів і против нашого характеру —

— Коли чоловік має часто дїло з якимсь народом — сказав на то Соколине Око — і коли він честний а не якийсь урвитель, то між ними настане дружба. Правда, що хитрости білих удало ся наробити межи племенами що до дружби і ворогованя великого заколоту, так що Гурони і Онеіди, котрі преці говорять тою самою мовою (або майже такою самою), вирізують собі взаємно скальпи, та що Делявари самі між собою жиють в незгоді. Одна їх часть держить ся своєї власної ватри та воює з Мінґами по однім боці, підчас коли друга, більша, в Канаді — противна Маквам з природної ворожости. Але червоношкірий не має того дару, щоби зміняти ся за кождою зміною в політиці, і длятого можна дружбу межи Моґіканом і Мінґом так поннмати, як ту, яка єсть межи чоловіком а гадиною.

Гевард зайшов тепер до малої башти, що би трохи переспати ся, бо був ще занадто роздразнений, а его товариші переконавшись, що зовсїм безпечні, лягли також спочивати.

Той роздор межи індияньскими племенами, о котрім Соколине Око говорив, був в ту пору ще в повній силї. Тісна звязь спільної мови була вже в многих сторонах ослабла, а наслїдком того неприродного стану було то, що з одної сторони воювали Делявари і Мінґи (як то

Число тих льосів виносить 1567 штук. Згадана сума припаде громаді міста Станиславова, коли не устоїть ся проект міністра скарбу дра Білиньского, на основі котрого невідняті льотерийні виграні припадали би в користь державної каси.

— Велике спроневірене. Касиер міский в Кракові Клосовский спроневірив кількадесять тисячів зр. з міскої каси і задумав імовірно утечи з Кракова. Але ще в час відкрито крадїж і Клосовского арештовано.

— Еміґрацийний процес против Алексія Щербана, о котрім ми перед кількома днями писали, скінчив ся вчера. По переведеній розправі судиї присяжні заперечили вину обжалованого і трибунал увільнив его.

— Публичне насильство. З Станиславова доносять, що парохіяни з Хриплина під Станиславовом розгнївані на свого пароха, що не зложив їм рахунків з гроший зібраних в скарбонах церковних, замкнули его по службі Божій в церкві і не допустили, щоби замкнений парох бодай поживив ся або приодів ся в теплу одїж. Доперва коли довідали ся, що надїздить староста з жандармами, випустили сьвященика. Та пригода найде свій конець в карнім суді.

— Самоубийство божевільної. Віденьскі часописи доносять: Львівский купець Симеон А. приїхав дня 14-го с. м. до Відня з своєю дочкою 24-літною Вандою, що від якогось часу оказувала признаки божевільства, щоби зарадити ся у лікарів. Того самого дня оглянув єї професор Крафт-Ебінґ і велів умістити єї в заведеню для божевільних. Оногди над раном, коли отець єї і свояк, що безнастанно стерегли недужої, задрімали з умученя, кинула ся дївчина з IV-го поверха на землю і погибла на місци.

— На університеті в Чернівцях вчило ся в зимовім півроцї с. р. разом 390 слухачів, а з них було 274 родом з Буковини, 80 з Галичини і 36 з инших країв. Після народности було 195 Німців (між ними 163 жидів), 98 Волохів, 38 Русинів, 44 Поляків і 14 з инших народностий. Після релїґії було 117 православних, 66 католиків, 27 гр. кат., 163 жидів і 17 инших релїґій. На теольоґічнім виділї було 56 слухачів, між ними тілько 4 Русинів, так, що Сербів було більше, бо 5. На правничім виділї було 284 слухачів, між ними 27 Русинів. На фільозофічнім виділї було 40 слухачів, між ними 7 Русинів. Фармацевтів було 10, між ними не було жадного Русина.

— Убийство. Дня 7-го лютого по 8-ій годинї вечером найдено в Ряшеві на улици труп вояка 90 полку піхоти Дмитра Шуфлї з кількома ранами в голові і грудях. Слїдство виказало, що Шуфлю напали вояки оборони краєвої і в бійцї закололи баґнетами. Убийників арештовано і ставлено перед войсковий суд.

— У відповіди „Галичанинови" на голос духа тьми і москвофільского опришка політичного (слово „опришок" нехай „Галичанина" не дивує, бо оно его питомене, походяче ще від московского царя Івана Грозного — опричник), в ч. 30 тоїж ґазети з дня 7 (19) с. м. заявляю, що дам основну відповідь але — аж по виборах. Нинї можу лиш то сказати москвофільскому опришкови політичному, котрий напав на мене за мою заяву в справі аґітациї виборчої, що я іменно в інтересї партий, ведучих борбу виборчу постановив не поміщати надісланих менї дописий, щоби відтак не говорено, що може до якоїсь неудачі виборчої причинила ся і „Народ. Часопись", котру я редаґую. — *Кирило Кахникевич.*

— Услужний господар. Властитель гостиницї в однім шлескім місточку вивісив таке оголошене в своїй гостинній комнатї: „При бійках прошу не уживати склянок від пива. За печею лежать буки. З поважанем — господар. — Честний господар і чесний гості!

— Нещастне сзатанє. В Радівцях допустили ся родичі одної дївчини страшного злочину супротив єї суперницї. Один приватний урядник був заручений з донькою реставратора Лїзайта і незадовго мала вже станути молода пара перед престолом. Та від якогось часу спостерегли родичі, що будучий зять заняв ся касиєркою, що була занята в їх реставрациї більше, як випадало для нареченого. Щоби позбути ся суперницї постановили згладити єї зі сьвіта і всипали до росолу касиєрцї аршенїку. За кілька хвиль по обіді упала дївчина трупом, а страшне підозрінє скритоубийства звернуло ся сейчас против властителів реставрациї. Жандармерия арештувала цїлу фамілїю Лїзайтів, а карне слїдство викаже їх вину.

Помер о. Корнило Соловский, парох в Перемишлянах і Коросні, дня 13 с. м., в 48-ім роцї житя а 23 ім сьвященьства.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Канеа 19 лютого. Депутация турецкої громади заявила консулям держав заграничних в Кандиї, що приймає всяке рішенє великих держав в справі Крети, з виїмкою прилученє до Греції.

Атини 19 лютого. Команданти кораблїв европейских повідомили грецкого полковника Васcоса, щоби не важив ся брати міста Галепа, бо в противнім случаю сполучена ескадра европейска зачепить грецкі кораблї. Зачувати, що кн. Николай, котрий мав відїхати до Тесалїї, поїде на Крету. Полковник Вассос заводить на Креті в імени грецкого короля адміністрацию, розписує вибори громадскі, установляє і іменує начальників громадских з виїмкою тих місцевостий, в котрих стоїть залога держав Европейских.

Атини 19 лютого. Аґентия Гаваса доносить з Канеї, що полк. Вассос постановив заняти деякі стратеґічно важні точки. Майор Константінїдес помашерував до Вуколїєс, де замкнув компанїю нізамів; близших вістий нема.

Атини 19 грудня. Вість о занятю міста Сітія грецким войском не потвердила ся.

Переписка зі всїми і для всїх.

Читайте всю переписку від початку до кінця (то нікому не завадить а придати ся може), зазначуйте, що кому потреба, або що могло би придати ся і складайте собі числа ґазети з перепискою а будете і самі мати вигоду і нам заощадите труду.

М. М. у Львові: 1) Вибачайте, але ми не знали, що Вам так пильно і гадали, що Ваш заклад може трохи підождати. Ми так засипані питанями, що мимоволї не можемо зараз відповісти. Уважаємо лиш на то, що кому пильнїйше і важнїйше, а проче вже як попадає ся. Від тепер будемо нумерувати і після нумерів відповідати. Впрочім Ви і так були би програли, бо суть дїйстно футра по 10.000 зр. і навіть ще дорожші. Найдост. Архікняг. Мария Валерия н. пр. одержала свого часу від царя Александра III. ґарнітур з синих лисів, котрий оцїняють на 30.000 зр. З тої суми припаде безперечно бодай половина на само футро. Є. Вел. Цїсар має футро з американьских соболїв, котре оцїняють як раз на 10.000 зр. Більше не можемо Вам сказати, бо чей не погадаєте, що ми будемо їздити від монарха до монарха і питати, по чому котрий платив своє футро. А звідки-ж ми то можемо знати? — 2) Слово „футро" єсть, здаєсь німецке Futter, а росийске

називано племена шести народів), підчас коли знов Мінґи гонили за скальпами Гуронів, хоч ті походили з їх власного племени.

Деляварн були розпали ся самі між собою. Хоч саґамор або Моґікан держав ся вірно і щиро тої землї, де зріс і котра належала до его предків, та з своїм малим віддїлом, що був на службі у фортї Едварда, витревав при анґлїйскій хоругві, то таки далеко більша часть его народу пішла на війну яко союзник Монкальма.

Ті Деляварн або Ленапи величали ся тим, що суть потомками того великого народу, котрий колись займав найбільшу часть всхідних і північних держав американьских; а між ними знов були Моґікани старим і найбільше поважаним племенем.

Коли наші приятелї зійшли ся знову коло ватри, наложив собі Чінґачґук люльку, що була зроблена з якогось мягкого каменя, який знаходить ся в краю, і закурив. Коли вже досить напакав ся пахучого зіля, дав люльку полїшукови. Тим способом обійшла люлька три рази доокола, заким котрийсь з мужчин промовив.

Наконець відозвав ся саґамор яко найстарший і достоїньством найвисший межи присутними на раді, котра вела ся живо в деляварскій мові, підчас коли Ункас слухав уважно, але сидїв тихо і не мішав ся, аж Соколине Око спитав его і о его думку.

З рухів і лиця своїх приятелїв здогадував ся Гевард доси лиш тілько, що Чінґачґук і его син були одної гадки, а Соколине Око якоїсь иншої.

Індияни показували тілько разів на стежку в лїсї, що з того можна було здогадувати ся, що они радили іти нею, а Соколине Око знов показував кілька разів в сторону як Горікан.

По довшій розмові встав він наконець живо і став так бесїдувати як би який Індиянин, при чім розкладав і руками.

Піднявши руку в гору показував він по небі як сонце всходить і заходить, тілько разів, кілько днів потреба, щоби могли осягнути свою цїль. Згадував також очевидно і про старий вік та слабосильність Менро'го. Гевард доглянув також, що его здібність маловажено, коли полїшук показав на него і згадав про него назвою „отверта рука", бо так прізвали були его всї дружні племена задля его щедроти.

По сїм слїдував опис легкого руху човна в противности до непевних і спотикаючих ся кроків. Наконець показав на скальп Онеіда і очевидно наставав на то, щоби вибирати ся в дорогу, і то таким способом, щоби не лишати слїдів по собі.

Наконець дали ся Моґікани наклонити до его погляду, бо по їх рухах було видко, що потакують ему, почім Соколине Око вдоволений протягнув ся коло потахаючої ватри і сон замкнув ему очи.

Моґікани, що остали ся тепер нїби самі, скористали з сеї нагоди, щоби прецї раз подумати о собі самих, коли весь час доси присьвячували лиш другим. Чінґачґук змінив нараз торжественно-поважну міну начальника і борця і говорив лагідно майже нїжно до свого сина, а Ункас і собі пристав радо на ту зміну.

Годї тут описати мельодию їх голосів та бесїди при сїм взаїмнім виявлюваню любови для того уха, що нїколи не чуло сих милозвучних тонів.

Доки Моґікани під впливом сих природних чувств виявляли собі любов і щирість, до ти на лицях саґамори не було анї слїду якоїсь дикости, а так само і у Ункаса замість гордої поваги проявляла ся сердечна веселість.

Наконець взяв ся і Чінґачґук спочивати, завинувши собі голову у вовняну деругу та поклавши ся на голій земли. Ункаса жарти тепер притихли, він позгортав грань на купку так, що тепло від неї огрівало ноги его батькови, а відтак вишукав і собі десь місце межи розвалинами. Гевард пішов за его примiром і за кілька хвиль настала глубока тишина.

Глава двайцята.

Зорі стояли ще на небі, коли Соколине Око прийшов будити Менро'го і Геварда, підчас коли Моґікани були вже готові до дороги. Полїшук станув відтак попереду малого походу, як то все доси робив.

— Ходїть за мною! — сказав він, — але не відзивайте ся анї словом, бо голос білого мало коли знає, як потреба в лїсї відзивати ся — Давид показав нам то найлїпше. Злїземо в отсей рів — а не забувайте, коли будете іти, ставити ноги на камінє або на галузє.

Его товариші послухали тої ради, хоч для одного з них була ся незвичайна осторожність якоюсь загадкою. Коли злїзли в рів, що окружав твердиню з трох боків, застали там повно розсипаного тинку з мурів і каміня. Але все-таки хоч з трудом ішли терпеливо за полїшуком, аж дїйшли тою дорогою до пісноватих берегів Горікану.

„шуба“ того самого походженя, що німецке Schupp (назва медведя прача), польске szopy, ческе šuba. Питанє лиш, хто від кого взяв? Судячи по старости культури можна би гадати, що Москалї, Поляки, Чехи взяли его від Німцїв, старших культурою, але може бути і на відворот. Спитайте якого язикослова; ми в тім не фахові. Слово „кожух“ (від „кожа“ — шкіра з волосом) могли би ми так само добре уживати і замість слова „футро“, лиш тогди з додатком: баранячий, з вовка, медведя і т. д. подібно, як і Німцї висші від нас культурою, мають лиш одно слово Pelz. Та ба, коли нам зараз нагадував би ся наш селянин в кожусї і затиралась би паньскість. Ми, бачите, великі демократи, але дуже — паньскі, встидаємось навіть свого рідного і впрочім зовсім невинного, а нераз і дуже доброго та красного слова. — **І. В. в Д**: Ми могли би Вам подати спосіб робленя вин лиш на малі розміри, бо в більших, таких як Ви задумуєте, кажемо отверто, не маємо практики. За то можемо Вам поручити дуже добру книжку до науки робленя вин овочевих, яка вийшла кілька лїт тому назад в Оранїєнбурзї коло Берлина: Johannes Böttner, Obstweinbereibung. Там знайдете всякі потрібні поученя і ради. Коли не помиляємо ся, не буде більше коштувати як 1 зр. 10 кр. Випишіть собі або самі з книгарні Wilhelm Frick, Wien I. Graben 27, або дайте нам знати, а ми Вам випишемо і до 8 днів будете мати, лиш будете відтак мусїли викупити на почті, бо випишемо за послїплатою. Дальша наша рада була би така: Не беріть ся від разу робити на великі розміри, коли не маєте практики; 10 бочок, після Вашого обчисленя 1360 лїтрів, вимагає вже не лиш більшого заходу, але що важнійше і деяких приладів н. пр. машини до вижиманя (витисканя соку) і гроша. А ну-ж не удасть ся — пропаде видаток. Відтак мусите і то зважити, чи таку масу зможете легко збути і чи оплатить ся Вам Ваш захід і вложений капітал; треба оглянути ся, чи знайдуть ся закупники. Зробіть сего року пробу н. пр. на двох родах овочів і в двох малих бочівках, а відтак пускайте ся на більшу скалю. До проби перестудиюйте насамперед згадану книжочку. Коли би Вам що було не зрозуміле, то ми охотно поясьнимо. Дальше при винах овочевих дуже важна річ в тім, щоби они не мали посмаку овочевого, а зато мали букет. Найновійші досьвіди показали, що то можна найлїпше осягнути через доданє до ферментациї винних дріжджів. Можете їх дістати в хемічній лябораториї Dr. Oscar Bernheimer Wien I. Rauhensteingasse 5; коштує, бачу, на 10 гектолїтрів 3 зр. Він Вам і подасть спосіб їх уживаня. Машину до вижиманя соку н. пр. з яблок можете дістати у віденьскій фабрицї Ph. Mayfarth &. Co. Wien II Taborstrasse 76. Кажіть прислати собі цінник. Коли схочете скористати з нашої услуги, то напишіть і подайте свою повну адресу. — **К. Ш. в Підг.**: Пробку Вашого Вина ми одержали. Добре. Того, що Ви пишете „з меду і афин“ не розуміємо. Охотно зробимо так, як хочете, але насамперед вишлемо Вам при найблизшій нагодї — бо часу страшно не маємо — лист інформацийний. Звертаємо вашу увагу на то, що в попереднїй переписцї сказано о винних дріжджах. — **Д. в Станісл.**: Шкіл фондациї ґр. Бранїцкої в Росиї не знаємо і не можемо о них нїчого сказати. На історично-церковно-політичну балаканку не маємо анї часу, анї місця. **В. З. у Львові**: Чи бальзам Pagliano не має в собі якоїсь шкідливої мішанини — того вже не можемо знати. Ми мусїли би его хиба хемічно розбирати. То міг би Вам сказати лиш хемік. Коли его купуєте в аптицї, то він певно не шкідливий, бо шкідливих не вільно продавати. Чи поможе — то инша річ; на то вже така приповідка: „Чи поможе, чи не поможе, а ти заплати небоже!“ Найлїпше таки порадити ся лїкаря, а не бальзамувати ся вже за житя. Від всїляких, найчастїйше дуже захвалюваних бальзамів правлять ся лиш ті, що їх фабрикують. — **Е. П. поч. Сокаль** (знак не виразний): 1) Чому 8-лїтна дочка не може їхати саньми? Що робити, щоби підчас санної дороги єї не нудило і не збирало ся на блювоту (чужим словом „воміти“ від латиньского vomitus, не воніти)? — Найрадикальнійше средство булоби: нехай не їздить саньми! Але жарт на бік. Їзда саньми, особливо коли ще суть на дорозї вибої, викликує у деяких людий, особливо малокровних і нервових подібну слабість, як їзда на мори. Насамперед приходить заворот голови, котрого причини дадуть ся звести до змін: а) в нашім загальнім змислї дотиковім; б) в кінестетичнім чувстві, т. є в чувстві о станї в суставах і в) мязах (мушкулах) очий; до того приходить ще гіпохондричне недовірє до власних сил. Їзда викликує особливе чувство в суставах, а коли ще їдуча дивить ся на предмети, що борзо пересувають ся перед єї очима, то се викликує особливе вражінє в нервах взору і мязах очий, що опісля відбиває ся і на мозку та спонукує неправильний розділ крови а в слїд за тим і зміну в легково-жолудковім нерві. Настає отже заворот голови і збирає ся на блювоту. Спецyяльного лїку на такий стан нема, а можна его усунути лиш слїдуючими способами: Передовсїм треба старати ся виробляти в собі сильну волю, відвагу, перемагати себе. В сїм случаю не давати дитинї заєдно дивити ся в одно місце, говорити з нею і відвертати увагу від вражіня їзди; нехай сьміє ся, часто і живо простує ся, рушить живо головою; перед їздою і підчас їзди нехай напє ся трошки вина, коняку або горівки. Дитину передовсїм треба виховувати гіґієнічно, старати ся о скріпленє нервів і цїлого орґанізму (добре живленє, ґімнастика, купіль, сьвіжий воздух) і виробляти сильну волю. — 2) На закрашенє сивого волося єсть дуже простий, легкий і нешкідливий спосіб: Купіть собі в аптицї за пару крайцарів калїюм-перманґанат (Kali hipermanganicum) і розпустїть з него кілька зеренець в лїтній водї. Перед тим ще змийте голову милом, щоби волосє не було товсте а відтак вмочіть мягку щіточку в той розпуск і натирайте волосє. Розпощений калїюм-перманґанат після скількости зерен надає водї краску від ясно рожевої аж до темно-фіолетової, але барву рога, волося, полотна змінить зараз, на більше або менше брунатну так, що на волосю можна ним після сили розпуску осягнути краску від ясно бльонд аж до темно-брунатної. Зачинайте від найслабшого розпуску і поступайте дальше так, доки аж не осягнете такої краски, якої Вам потреба. Однакож мусимо Вам і то сказати, що ми того самі на собі не пробовали. — 3) Трете питанє не ясне, то і не можемо дати ясної відповіди. Як розуміти „в грудех?“ — Пекучий біль може бути і жга (згага). Тогди взяти на конець ножа двовугле кислої соди (Natrium bicarbonicum) і попити водою. — **Катерина В. в Б.**: Ви очевидно помилили ся, бо на наше питанє, як довго Ваш пок. муж платив премію, відписуєте нам, що: від 1 го червня 1896 до 30-го цьвітня 1888. Отже чи не має то значити: від 1886 до 1888 р. значить ся два роки? Коли би так, то захід був надаремний, бо раз: постанова, яка обовязує тепер товариство асекурацийне, в тім часї не обовязувала; а по друге постанова теперішна така: 1) Коли хтось асекурував ся на житє і платив премії бодай через три роки, а дальше не міг вже платити, може він, або на случай его смерти ті, що мають право до полїси, зажадати до трох лїт від часу уплаченя послїдної премії виплати, а товариство вимагає тогди не сповна третину вплаченої премії. 2) Може жадати редукциї полїси; дістане нову але значно меншу без обовязку доплаченя рат. — Квіт досить мати послїдний. — З того всего зміркуєте, що Вам робити. — **М. М. В. в Станиславові**: Проєкт Ваш сам в собі навіть дуже добрий і то би могло удати ся, але у нас в Галичинї досить трудно, хиба що хтось сам мав би на стілько меткости і сприту, щоби то собі виробив. До того ще після теперішного закона треба виробити собі концесию, що досить трудно але буде зміна. Та й гроша би потреба. Ми запамятаємо собі Вашу адресу і будемо щось в сїм напрямі робити. Подайте ще, які Ви школи скінчили, чим тепер займаєте ся чи одружені, хто Вас з Русинів там знає, а кого Ви і докладну адресу. Ану-ж може придасть ся. Тимчасом кидайте ся, шукайте за чим иншим. Чоловік не знає, де его щастє, отже на здогін за ним! Лиш відваги і витревалости! Не упадати на дусї. — (Дальші відповіди з браку місця пізнїйше).

(Просимо присилати питаня лиш на імя редактора Кирила Кахникевича, а не присилати анї марок анї карт кореспонденцийних до відповіди).

— За таким слїдом може хиба лиш якийсь ніс іти — відозвав ся Соколине Око, глянувши позад себе на дорогу, котру уйшли з таким трудом; — трава то все зрадливий килим для втїкачів, але дерево та камінь не приймають слїдів від мокасінів. — Так, Ункасе, притягни кану близше до берега, на сїм піску відбиває ся кождий слїд так легко, як на маслї! Поволи, поволи! щоби не припер до берега, бо ті злодюги зараз би пізнали, котрою дорогою ми звідси пішли.

Молодий Моґікан зробив так, як єму було сказано, а Соколине Око назбирав великого каміня і поклав через пісок аж до самої води, по котрім тепер можна було ступати і дав знак обом офіцирам, щоби сїдали в човен, відтак позатиравши слїди за собою, котрих так дуже бояв ся, влїз і сам в бер-зове судно.

Гевард сидів тихо, доки аж оба Індияни не відплили човном досить далеко від форту, а відтак спитав:

— Чому мусимо так дуже крадькома від'їзджати звідси?

— Коби то кров якого Онеіда закрасила отсю воду — відповів полїшук — то Ваші власні очи на то би відповіли. А хиба-ж Ви забули на ту гадюку, що єї Ункас застрілив?

— Та не забув. Але Ви казали, що він був лиш сам один, а мертвого нема преці чого бояти ся. А відтак і повага ґенерала Менро'го вистала би, щоби нас охоронити від злости наших союзників, тим більше, коли той нужденник заслужив собі вповнї на свою долю. Чей Ви задля такої маловажної обставини не відступили анї на волос від простої дороги.

— Хиба Ви гадаєте, що куля того злодюги була би куди инде летїла, а хоч би тут був і сам король в своїй власній особі? — відповів полїшук уперто. — А чому той великий Француз не закопав томагаки Гуронів, коли слово якого білого має таку велику силу на природу Індиянина?

— За то може ґенерал Менро обрахувати ся лиш з своїм Богом! — відповів Гевард, підчас коли Менро лиш важко зітхнув.

— Оттаке то; в тім, бачите, як-раз велика ріжниця, чи хтось поставить полк білих мундурів межи дикі племена а плїнників, чи якомусь скаженому дикунови відбере память, що він має рушницю і ніж! Нї! нї! Ми лишили поза собою лиш отсю дорогу по водї, а коли ті вовкулаки не зробили якої умови з рибами і від них не довідають ся, хто сего красного досьвідка попри них плив, то нехай поминають, як нас звали!

Саме коли почало свитати, приплили до того місця, де вода звужала ся, і сунули ся тихенько поміж множеством малих островів. Була то дорога, котрою взяв ся був Монкальм зі своєю армією і длятого не могли они знати, чи він тут не лишив Індиянів на засїдцї.

Чінґачґук поклав весло на бік, а Ункас і Соколине Око кермували самі легким судном поміж вузкими, перетинаючими ся каналами, де на кождім кроцї, який на перед зробили, показувала ся нова небезпечність.

Саґаморови лїтали очи як блискавка і він водив ними від одного малого острова до другого, від одної гущавини до другої, від корча до корча, а скоро де можна було виплисти на ширшу воду, то споглядав бистрим оком на голі скали та густі пралїси. (Дальше буде).

За редакцію відповідає: Адам Креховецький

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.